Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-05-08

LS 2018-1193

Regionstyrelsen

Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Jonas Lindberg (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken han föreslår att betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska införs inom samtliga specialistutbildningar med egen examen samt att inga krav ska åligga den enskilde medarbetaren att jobba kvar en viss tid efter genomgången utbildning.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens motivering.

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm har likt övriga landet en brist på erfarna sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor samt barnmorskor inom framförallt akut- och slutenvården.

Sedan ett antal år tillbaka erbjuder Region Stockholm betald specialistutbildning för sjuksköterskor eller vidareutbildning till barnmorska. Sedan 2017 har Region Stockholm erbjudit bibehållen lön under hela studietiden. I samband med beslut om budget 2019 (LS 2017-1455) avsattes 200 miljoner kronor för olika kompetensförsörjnings-åtgärder framgent. Regionledningskontoret (RLK) konstaterar att tillskottet bland annat möjliggör fler strategiska och långsiktiga insatser såsom betald specialistutbildning eller vidareutbildning till barnmorska för

sjuksköterskor. I budgeten utökas satsningen till att framöver även omfatta undersköterskornas specialistutbildning.
Det är missvisande att jämföra läkarnas specialiseringstjänstgöring med sjuksköterskornas specialistutbildning. Läkarnas specialiseringstjänstgöring är en verksamhetsförlagd specialiseringstjänstgöring under minst fem år som regleras av Socialstyrelsens föreskrifter i SOSFS 2015:8. Sjuksköterskornas specialistutbildning eller vidareutbildning till barnmorska är akademiska utbildningar, vilka regleras i högskoleförordningen.

Vid Region Stockholm är det verksamheterna som avgör vilka individer som ska ges möjlighet till erbjudandet om betald specialistutbildning till specialistsjuksköterska eller vidareutbildning till barnmorska. Vidare är det verksamheternas behov som avgör vilka inriktningar som för tillfället är aktuella. Således är det möjligt att erhålla en betald specialistutbildning inom samtliga inriktningar som finns inom högskolornas och universitetens utbud. Till detta ska även inräknas den uppdragsutbildning med inriktning neonatologi som Region Stockholm, tillsammans med Astrid Lindgrens barnsjukhus (ALB) och Sachsska barn- och ungdomssjukhuset, köper av Karolinska Institutet (KI).

Efter genomgången betald specialistutbildning eller vidareutbildning till barnmorska förbinder sig medarbetaren att arbeta i Region Stockholm under två år. Då specialistutbildningen till specialistsjuksköterska eller vidareutbildningen till barnmorska är akademiska utbildningar, som berättigar studenten till studiemedel, anser RLK att det är rimligt att arbetsgivaren erhåller nytta av att finansiera medarbetarens studier genom ett kvarstannande krav om två år. Även i detta avseende är det felaktigt att jämföra med läkarnas specialiseringstjänstgöring vars huvudmannaskap ligger på sjukvårdshuvudmännen, medan huvudmannaskapet för sjuksköterskornas specialistutbildning och vidareutbildning till barnmorska åligger universiteten och högskolorna.

Slutligen, Region Stockholm ser gärna att staten ser över på vilket sätt en nationell modell för betald specialistutbildning till specialistsjuksköterska eller vidareutbildning till barnmorska skulle kunna se ut. För att säkra kompetensförsörjningen av specialistsjuksköterskor och barnmorskor i hela landet behöver incitamenten för sjuksköterskor att genomgå specialistutbildning eller vidareutbildning vara mer likriktade nationellt.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:33
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 19 februari 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 1 februari 2019

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

TJÄNSTEUTLÅTANDE LS 2018-1193
2019-04-11

Regionledningskontoret
Personal och utbildning
Kristina Pesula

Regionstyrelsen

Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

Ärendebeskrivning
Jonas Lindberg (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken han föreslår att betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska införs inom samtliga specialistutbildningar med egen examen samt att inga krav ska åligga den enskilde medarbetaren att jobba kvar en viss tid efter genomgången utbildning.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:33
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 19 februari 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 1 februari 2019

Förslag till beslut
Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänstutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Sammanfattning
Jonas Lindberg (V) har lämnat en motion om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga specialistutbildningar med egen examen samt att inga krav på kvarstannande ska ställas på de sjuksköterskor som studerar med full lön från arbetsgivaren.

Regionledningskontoret konstaterar att Region Stockholm sedan flera år har erbjudit studielön till sjuksköterskor som läser en specialistutbildning

som arbetsgivaren har behov av. I budget 2019 för Region Stockholm, LS 2017-1455, har medel avsatts för att möjliggöra strategiska och långsiktiga satsningar på till exempel utbildning och kompetensutveckling, med fokus på Region Stockholms medarbetare i hälso- och sjukvården. I de budgeterade satsningarna ingår bland annat fortsatt medfinansiering av specialistutbildning av sjuksköterskor. Regionledningskontoret anser att det är rimligt med vissa krav kopplade till akademiska studier med full lön.

Med hänvisning till ovanstående anser regionledningskontoret att motionen ska avslås.

Bakgrund
Jonas Lindberg (V) har lämnat en motion i vilken han föreslår att Region Stockholm inför permanent akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor till samtliga specialistutbildningar med egen examen. Vidare föreslår motionären att inga krav ska åligga den enskilde medarbetaren att jobba kvar en viss tid efter genomgången utbildning.

Motionären lyfter att det inte ställs motsvarande krav vid läkares specialisering, som sker genom en kollektivavtalad anställning utan krav på kvarstannande efter att specialistlegitimation erhållits. I motionen lyfts det även fram att medarbetare inte fritt har kunnat välja vilken inriktning på specialiseringen som ska genomföras med full lön.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Överväganden
Akademisk specialisttjänstgöring (AST) innebär att den enskilde medarbetaren läser vidare till specialistsjuksköterska inom ramen för sin avlönade tjänst.

Region Stockholm har sedan flera år erbjudit studielön till sjuksköterskor som läser en specialistutbildning som arbetsgivaren har behov av. I samband med att Region Stockholm tilldelades statsbidrag som var specialdestinerade för att underlätta för sjuksköterskor att utbilda sig till specialistsjuksköterskor höjde Region Stockholm studielönen till att motsvara medarbetarens fulla lön. I och med att villkoren för statsbidragen har fastställts en gång per år, och ofta ett par månader in på året, har det inte funnits förutsättningar för långsiktig planering.

I hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande över motionen lyfter nämnden bland annat att det är viktigt med en långsiktig strategi för kompetensförsörjning, i vilken betald vidareutbildning kan vara en del. Regionledningskontoret delar den bedömningen och konstaterar liksom nämnden att i budget 2019 för Region Stockholm, LS 2017-1455, har medel avsatts för att möjliggöra strategiska och långsiktiga satsningar på till exempel utbildning och kompetensutveckling samt bättre miljö och arbetsvillkor, med fokus på Region Stockholms medarbetare i hälso- och sjukvården. I de budgeterade satsningarna ingår bland annat medfinansiering av specialistutbildning av sjuksköterskor och denna finansiering är oberoende av eventuella statsbidrag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden lyfter vidare att det är viktigt att det finns strukturer som möjliggör en skillnad i arbetsuppgifter före och efter en vidareutbildning samt att löneutveckling och lönespridning speglar denna skillnad. Regionledningskontoret instämmer i detta. Genom de kompetensstegar för sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor som för närvarande implementeras i Region Stockholm skapas en sådan struktur. Att fortsatt arbeta med uppgiftsväxling är också en nödvändighet för att klara kompetensförsörjningen. För att uppnå en god arbetsmiljö krävs att rätt kompetens används till rätt arbetsuppgift.

De sjuksköterskor som regionstyrelsen finansierar har krav på kvarstannande i två år efter avslutad utbildning. Om personen slutar tidigare sker en avräkning och medarbetaren får betala tillbaka en del av studielönen till arbetsgivaren. Då specialistsjuksköterskeutbildning är en del av högskolans ordinarie utbildningsutbud, vilket ger studenten rätt till studiebidrag och studielån, anser regionledningskontoret att det är rimligt att arbetsgivaren får nytta av att finansiera medarbetarens studier genom att medarbetaren arbetar kvar i ett par år. Region Stockholm har prioriterat vilka olika inriktningar som ska beviljas ersättning utifrån var behovet är som störst, då central finansiering för lön under studier till specialistsjuksköterska erbjudits. Det är olika inriktningar som har prioriterats vid olika tillfällen. Region Stockholm eller vårdgivaren avgör vilka specialistinriktningar det finns störst behov av samt vilka medarbetare som ska få ta del av erbjudandet. I denna del skiljer sig inte förfarandet från hantering av läkares specialisering.

Region Stockholm ansvarar för utbildning av specialistläkare och utformar upplägget av utbildningen inom ramen för de villkor som ställs av Socialstyrelsen. En läkare som specialiserar sig genomför den största delen

av utbildningen i aktivt arbete och bidrar till vårdproduktionen parallellt med studier. Detta kan inte jämföras direkt med specialistutbildningen för sjuksköterskor vilken sker i högskolornas regi med inslag av verksamhetsförlagd utbildning i vårdverksamheterna.

Vidare är en central skillnad mellan läkares specialisering och sjuksköterskors studier till specialistsjuksköterska att Region Stockholm har huvudmannaskapet för utbildning av läkares specialisering. Det är inte möjligt för läkare att specialisera sig inom det ordinarie utbildningsutbudet. Region Stockholm måste säkerställa utflödet av specialistläkare för hela hälso-och sjukvården och inte bara det egna behovet. En sjuksköterska kan själv välja att studera till specialistsjuksköterska och finansiera detta med medel från Centrala studiestödsnämnden. Studier på avancerad nivå inom andra ämnen i högskolan sker inom ordinarie utbildningsutbud och med egen finansiering.

Med hänvisning till ovanstående föreslår regionledningskontoret att motionen ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att avslå motionen har inga ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Carl Rydingstam
HR-direktör

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Personal och utbildning

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-04-11

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -11- 20
Dnr LS 2018-1193

Stockholms läns landsting

2018:33

Stockholms läns landsting
2018-10-23

Motion av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

Bristen på specialistsjuksköterskor är idag ett stort problem nationellt såväl som regionalt i SLL. Faktum är att Stockholm är den region i Sverige som har lägst andel specialistsjuksköterskor per 100 000 invånare enligt Socialstyrelsen. Konsekvenserna av detta är stängda vårdplatser och inställda operationer. Internationell forskning har flera gånger påvisat att en högre utbildningsnivå hos den personal som står närmast patienterna innebär avsevärt högre överlevnad och färre komplikationer.

Idag lönar det sig fortfarande inte att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska. Löneskillnaderna mellan grundutbildade och specialistutbildade är för liten. Men villkoren för specialistutbildning är också en faktor bakom att inte fler läser vidare till specialistsjuksköterska. Idag finns möjligheten för sjuksköterskor på våra akutsjukhus att läsa vidare till specialistsjuksköterska inom vissa områden med full lön tack vare statsbidrag från den tidigare rödgröna regeringen och Vänsterpartiet samt en överenskommelse inom SKL. Dessvärre har sjukhusen tolkat detta avtal olika och ställt diverse krav, t.ex. att den som tackar ja till en specialistutbildningstjänst ska förbinda sig att jobba kvar ett antal år. Sjukhusen söker också helst "rätt" nyutbildade sjuksköterskor till specialistutbildningstjänsterna för att undvika att behöva höja lönen särskilt mycket efter genomgången utbildning. Inget av dessa krav appliceras idag inom läkarkåren. Kraven förhindrar många från att söka utbildningsplatserna och förstärker upplevelsen av att landstinget inte är en bra och tillmötesgående arbetsgivare.

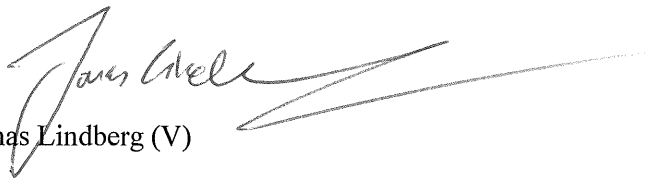
Det är också beklagligt att specialistutbildning inom vissa områden inte omfattas av full betalning vid vidareutbildning. Det gäller t.ex. utbildning till ambulanssjuksköterska eller distriktssköterska. Idag har ambulanssjukvården svårt att leva upp till kravet på en specialistutbildad sjuksköterska per ambulans, särskilt under sommarmånaderna. Framöver ska den prehospitala vården dessutom expandera. Istället för kortsiktiga lösningar där man i vissa perioder betalar sjuksköterskor för att bli specialistsjuksköterskor måste detta bli ett permanent och långsiktigt arbetssätt i vården – och omfatta alla former av specialistutbildningar med egen examen. Detta är nödvändigt för att landstinget ska kunna bli en bättre arbetsgivare.

Akademisk specialistutbildning (AST) innebär att den enskilde medarbetaren med full lön och kollektivavtal läser vidare till specialistsjuksköterska inom ramen av en tjänst. Därmed varvas kliniska och teoretiska block och utbildning vävs in som arbetssätt i vårdarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att Stockholms läns landsting permanent inför akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor till samtliga specialistutbildningar med egen examen.

att inga krav ska åligga den enskilde medarbetaren att jobba kvar en viss tid efter genomgången utbildning.

Jonas Lindberg (V)

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-02-19

§ 33
Yttrande över motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

HSN 2018-1480

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden.

I motionen föreslår Jonas Lindberg (V) att Region Stockholm permanent inför akademisk specialistutbildning för sjuksköterskor till samtliga specialistutbildningar med egen examen utan krav på åliggande att arbeta kvar efter genomgången utbildning.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden.

Yrkanden

1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2. Jonas Lindberg (V) yrkar med instämmande av Talla Alkurdi (S) bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer förslagen under proposition och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande till regionstyrelsen.

Reservation

Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Talla Alkurdi (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Särskilt uttalande

Jonas Lindberg (V) lämnar för V-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga).

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-02-19

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

2019-02-19

Vänsterpartiet

Ärende nr 15
HSN 2018-1480
Bilaga § 33 HSN 190219

Yttrande över motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

I hälso- och sjukvårdsdirektörens yttrande över vänsterpartiets motion om AST-tjänster för samtliga specialistutbildningar för sjuksköterskor framförs det att det finns många faktorer utöver själva villkoren för utbildningsformen som orsakar brist på specialistsjuksköterskor, bland annat arbetsmiljön. Vi håller helt med om detta. Vi har aldrig påstått i vår motion – eller i något annat forum – att AST-tjänster för samtliga specialistutbildningar är en universallösning för bristen på specialistsjuksköterskor. Men det vi menar är att en av orsakerna handlar om villkoren för specialistutbildning och att AST-tjänster skulle täppa till åtminstone den luckan. Sen handlar det vidare om arbetstider, lön och arbetsmiljö. Men det lägger vi separata motioner om. Det som står i motionen är något som samtliga partier i valrörelsen sagt att de stödjer. Vi utgår därför nu från att vi kan göra gemensam sak i frågan.

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Kansli
Annika Fri

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-02-01

HSN 2018-1480

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden.

I motionen föreslår Jonas Lindberg (V) att Region Stockholm permanent inför akademisk specialistutbildning för sjuksköterskor till samtliga specialistutbildningar med egen examen utan krav på åliggande att arbeta kvar efter genomgången utbildning.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:33 av Jonas Lindberg (V) om betald vidareutbildning till specialistsjuksköterska inom samtliga områden.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Av motionen framgår bland annat att Stockholm är den region i Sverige som har lägst andel specialistsjuksköterskor per 100 000 invånare enligt Socialstyrelsen.

Akademisk specialistutbildning (AST) innebär att den enskilde medarbetaren med full lön och kollektivavtal läser vidare till specialistsjuksköterska inom ramen av en tjänst. Därmed varvas kliniska och teoretiska block och utbildning vävs in som arbetssätt i vårdarbetet.

Motionen föreslår att Region Stockholm permanent inför akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor till samtliga specialistutbildningar med egen examen samt att inga krav ska åligga den enskilde medarbetaren att jobba kvar en viss tid efter genomgången utbildning.

Överväganden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen kan bekräfta att det råder stor brist på specialistutbildade sjuksköterskor, såväl nationellt som regionalt. Det finns härigenom behov av att möjliggöra för fler att specialistutbilda sig. Inom regionen kan konstateras att det råder brist på vidareutbildade sjuksköterskor inom bland annat radiologi, cancervård, neurologi, endoskopi, ortopedi och inom ambulanssjukvården.

Av Budget 2019 för Region Stockholm, vilken beslutades av fullmäktige den 12 december 2018, framgår även att en av mandatperiodens stora utmaningar är kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården. Regionen ska fortsätta satsningen på AT- och ST-utbildningar och erbjuda såväl undersköterskor som sjuksköterskor specialistutbildning med bibehållen lön. Vidare framgår att fler sjuksköterskor ska ges möjlighet och incitament till specialisering liksom att regionen ska bidra till att underlätta för fler undersköterskor att vidareutbilda sig till sjuksköterskor.

Motionen har sitt fokus på Akademisk specialistutbildning (AST). I sammanhanget bör nämnas att det finns flera vägar att uppnå vidareutbildning inom sjuksköterskeområdet.

Det är förvaltningens uppfattning att det är viktigt med en långsiktig kompetensförsörjningsstrategi i vilken betald vidareutbildning kan vara en del. Det är viktigt att sjuksköterskearbetet, med vidareutbildning, känns som ett attraktivt arbete. Nuvarande situation är inte enbart en fråga om brist på utbildningsplatser utan även en fråga om brist på personer som vill vidareutbilda sig och sedan arbeta kvar. Frågan är komplex och handlar inte enbart om betald vidareutbildning, utan också möjligheten att ha rimliga arbetsvillkor i form av till exempel bra arbetsmiljö, arbetstider och en möjlighet att få använda sin kompetens i det dagliga arbetet. Det är

viktigt att det finns strukturer som möjliggör en skillnad i arbetsuppgifter före och efter en vidareutbildning samt att löneutveckling och lönespridning speglar denna skillnad.

Det är bra för såväl arbetsgivare som arbetstagare med en långsiktighet i dessa frågor. Av denna anledning bör det finnas samma förutsättningar för den anställde oavsett om Region Stockholm eller någon annan är arbetsgivare.

Ekonomiska konsekvenser
Eventuella ekonomiska konsekvenser är beroende av vad Region Stockholm beslutar i frågan om betald specialistutbildning.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Rimligen bör en högre utbildningsnivå i sjuksköterskekåren bidra på ett positivt sätt utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Frågan förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Frågan förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Administrativa konsekvenser
Beroende av på vilket sätt eventuella utbildningsinsatser utformas kan nya och/eller ökade krav på såväl administration som dokumentation komma att ställas. Eventuella tillkommande krav torde dock leda till förbättrad vård för den enskilde.

Margareta Tufvesson
Tf. Hälso- och sjukvårdsdirektör

Cecilia Törnqvist Råberger
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen
Godkänd av Margareta Tufvesson, 2019-02-01